

УДК 811.11'342.9:398.22

ПРОСОДИЧНІ ЗАСОБИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕКСТІВ АНГЛОМОВНИХ МІФІВ

Тараненко Л.І.

*Національний технічний університет України «Київський
політехнічний інститут»
litera@i.ua*

У статті на основі аудитивного аналізу структурно-фабульних елементів англомовних міфів встановлено специфіку їхнього просодичного оформлення та обґрунтовано інваріантну та варіантні реалізації їхніх інтонаційних моделей. За результатами оцінки рівнів емоційного і прагматичного потенціалів озвученого міфу описано енергетичні особливості просодичного оформлення його структурно-фабульних елементів.

Ключові слова: англомовний міф, структурно-фабульні елементи, аудитивний аналіз, просодичні засоби, інваріант, варіантні просодичні моделі, емоційний і прагматичний потенціали.

В статье на основе аудитивного анализа структурно-фабульных элементов англоязычных мифов установлена специфика их просодического оформления и обоснованы инвариант и варианты реализации их интонационных моделей. По результатам оценки уровней эмоционального и прагматического потенциалов звучащих мифов описаны энергетические особенности просодического оформления его структурно-фабульных элементов.

Ключевые слова: англоязычный миф, структурно-фабульные элементы, аудитивный анализ, просодические средства, инвариант, варианты просодические модели, эмоциональный и прагматический потенциалы.

In the article on the basis of auditory analysis of English myths' structural plot elements the author outlines the specificity of their prosodic organization as well as substantiates their invariant and variant intonation patterns. The evaluation of emotional and pragmatic potentials of the spoken myths allowed the author to describe the energetic peculiarities of prosodic features functioning within the myth's structural plot elements

Keywords: English myth, structural plot elements, auditory analysis, prosodic means, invariant, variant prosodic patterns, emotional and pragmatic potentials.

В обсязі опрацювання функціональних особливостей міфу нами показано [2, с. 89], що його характерною особливістю як надзвичайно стійкого первородного жанру усної народної творчості є духовно-ідеологічна прагматична спрямованість та пізнавально-світоглядне функціональне призначення, які реалізуються в ньому шляхом транслявання оповіді про абстрактно-метафоричні уявлення про богів, світ, явища природи, події тощо. Зрозуміло, що, задовольняючи пізнавальні потреби людини, текст міфу має доносити до неї певну констатуючу інформацію, яка оформлюється відповідними просодичними засобами. Проте сучасні лінгвістичні джерела

практично не містять інформації щодо специфіки та закономірностей просодичного оформлення окремих структурно-фабульних елементів англomовних міфів.

Тому метою цієї праці є встановлення на основі аудитивного аналізу особливостей просодичної організації структурно-фабульних елементів тексту англomовних міфів.

Методологічною основою експериментального пошуку слугувала обґрунтована нами інваріантна структурно-фабульна модель розгортання сюжетів міфів [2, с. 159], що репрезентує алгоритмічну логіку взаємодії таких класичних структурних компонентів, як зав'язка, розвиток подій, кульмінація і розв'язка. Кожен із зазначених структурних блоків актуалізується на підставі такої послідовності його фабульних елементів: 1. *зав'язка* (1.1. місце події → 1.2. дійові особи → 1.3. причини виникнення проблеми) → 2. *розвиток подій* (2.1. дії з вирішення проблеми → 2.2. зміна обставин → 2.3. виникнення нової проблеми → 2.4. дії щодо вирішення нової проблеми → 2.5. результат вирішення проблеми) → 3. *кульмінація* (3.1. загострення проблеми) → 4. *розв'язка* (4.1. наслідки та коментарі). Це дозволило під час виконання аудитивного аналізу англomовних текстів міфів здійснювати зіставлення закономірностей функціонування просодичних засобів у межах їхніх структурних компонентів та фабульних елементів.

У процесі експериментального дослідження нами на підставі відомого методологічного інструментарію [1, с. 94-101] було проаналізовано 171 озвучений текст англomовних міфів, зібраних й упорядкованих Р. Грейвсом [3], загальна тривалість звучання яких складає 6 год. 4 хв. [4].

Аудитивним аналізом особливостей просодичної організації структурного компонента «Зав'язка» виявлено, що він реалізується в межах розширеної або широкої зони тонального діапазону та оформлюється, переважно, середньо-пониженим чи середньо-підвищеним початком, актуалізацією ступінчастої шкали з порушеною поступовістю та появою середньо-підвищених і високих спадних термінальних тонів зі зменшеною швидкістю зміни напрямку їхнього руху, які вводять персонажів міфу або дають їм характеристику, наприклад:

In the beginning, | Eu\rynome, | The |Goddess of ↑All \Things, | |rose naked § from \Chaos... (№1);

Some →say § that |all |gods § and |all •living |creatures § originated § in the \stream of Oceanus § which |girdles the \world, | and that \Tethys § was the |mother of ↑all his \children. || (№2).

Із прикладів видно, що просодична актуалізація текстів міфів уже з самого початку вирізняється наявністю емоційно-забарвлених реалізацій компонентів інтонації, вживання яких пов'язане з необхідністю познайомити слухачів із дійовими особами міфу, а також привернути увагу до місця та обставин, за яких і відбудуватиметься розгортання подій.

Цікавим є те, що, у міфах, на відміну від казок, у межах «Зав'язки» може актуалізуватися поступово спадна ковзна шкала, традиційно поєднувана зі спадно-висхідним термінальним тоном, функціональне призначення якої полягає в виокремленні важливої і значущої для сприйняття подальшого розвитку подій інформації, наприклад: *Anyone § might ex\cusably have \fallen in \love with Nar\cissus...* (№85). На противагу цьому, більш частотна ступінчаста шкала актуалізує висловлення, в яких дається загальна характеристика персонажа, наприклад: *...and when he \reached the \age of six\teen, § his \path was \strewn § with \heartlessly re\jected \lovers...* (№85).

Викладене свідчить, що для зав'язки тексту міфу притаманне поступове зростання його емоційного та прагматичного потенціалів, які досягають середнього рівня у межах завершального фабульного елемента, що інформує слухачів про причину виникнення проблеми, наприклад:

\Here they \bred § and \waded be\side the \river § of the \same \name, | oc\asionally § |taking to the \air in \great \flocks, | to \kill \men and \beasts | by dis\charging a \shower § of \brazen \feathers | and at the \same \time § \muting a \poisonous \excrement, | which \blighted the \crops. || (№128);

Як видно, на підвищення і емоційного, і прагматичного потенціалів зазначеного фабульного елемента вказує поява поступово спадної ковзної шкали, висхідної ступінчастої шкали з порушеною поступовістю, складного ритму, поєднання у межах коротких інтоногруп двох кінетичних тонів, тобто в завершенні зав'язки має місце ускладнення мелодійного контуру, притаманне, зазвичай, для структурного компонента «розвиток подій».

Крім того, на тлі переважно низького емоційного потенціалу початкових фабульних елементів зав'язки аудиторі фіксували його підвищення на окремих лексичних одиницях, що акцентують увагу слухача на своєрідних рисах персонажа, наприклад:

(1) *A\mong \these \lovers § was the \nymph \Echo...* (№ 85);

(2) *Of \these, | \Atropos is the \smallest § in \stature, | but the \most \terrible. ||* (№10).

У наведених прикладах підвищення емоційного потенціалу зареєстровано на словах *these* і *nymph \Echo* (1) та *these*, *\smallest* і *\most \terrible* (2). Так, у другому прикладі займенник *these*, виділений і середньою за тривалістю паузою, і висхідним термінальним тоном широкого діапазону зі зменшеною швидкістю зміни напрямку його руху, слугує виокремленню з-поміж інших героїв ключового персонажа, а також уведенню його виняткових характеристик (*the smallest* та *the most terrible*). З прикладу видно, що ці слова набувають у реченні найбільшої промінантності завдяки однаковому оформленню високим спадним тоном широкого діапазону з висхідно-спадною конфігурацією. Крім того, виділення спадним тоном

отримує і службове слово *most*, що, як правило, є ненаголошеним у функції аналітичного елемента на позначення найвищого ступеня порівняння прикметників, проте стає наголошеним для підкреслення ключової ознаки персонажа міфу. Таким чином, підвищення емоційного потенціалу тексту зав'язки має місце у випадках односпрямованої дії лексичних і просодичних засобів її оформлення.

Особливістю просодичної організації фабульних елементів структурного компонента міфів «розвиток подій», у яких відображено динаміку розгортання подій у межах від зародження конфлікту до кульмінації, є, на відміну від попередніх і наступних елементів, їхня значна варіативність та підвищена емоційно-забарвленість. Вони досягаються за рахунок високого тонального рівня початку фабульного елемента, який уводить нову інформацію, та незначного підвищення гучності його вимовляння, переважання складного ритмічного малюнка, наявності контрастів тональний рівнів на стику суміжних інтоногруп та на різних їх ділянках, реалізації фрагментів у розширеному та широкому тональному діапазоні, варіативності напрямків руху термінальних тонів, взаємодія яких і формує складний тональний контур актуалізації «розвитку подій», наприклад:

One day § when Nar'cissus § went out to •net stags, | Echo § stealthily followed him § through the pathless forest, | longing to address him, § but un'able to •speak first. || At last § -Nar'cissus, § finding § that he had strayed § from his companions, § →shouted... (№85).

У текстах міфів, сюжети яких розгортаються не за інваріантною моделлю [2, с. 159], тобто в яких відсутні деякі фабульні елементи, спостерігається переважання в структурному компоненті «розвиток подій» хвилеподібного руху тону на тлі вживання висхідного тону в його нефінальних інтоногрупах та спадного – у кінцевих. Актуалізація такого емоційно-нейтрального інтонаційного контуру пояснюється відсутністю у межах викладу розвитку подій діалогічних реплік та наявністю констатуючих висловлювань, що описують дії персонажів з вирішення проблеми, та мають, здебільшого, низький рівень емоційно-прагматичного потенціалу, наприклад:

Her first children § of semi-•human form | were the hundred-•handed giants | Bri'areus, § Gyges, § -and Cottus. || Next appeared § the three wild, ↑one-eyed Cyclopes, | builders of gi↑gantic walls | and master-smiths, | formerly of Thrace, | afterwards of ↑Crete and Lycia, | whose sons Odysseus | encountered in Sicily. || (№3).

Цей та інші приклади також свідчать про те, що окремі лексичні одиниці отримують емпатичне виділення за допомогою спеціального підйому (...the three wild, ↑one-eyed Cyclopes...; ...drove the bull ↑first to Sparta..., he preferred to ↑capture the bull...), спадно-висхідного (...dedicating it to Hera...; but partheno'genous daughters...) і високого спадного

термінальних тонів широкого діапазону зі зменшеною швидкістю його руху (...they them\selfs § can...; ...dragged it § to the temple...) та тональних інтервалів, що їм передують.

Зазначені просодичні засоби, а також флуктуації тонального рівня на різних ділянках інтонаційних груп «розвитку подій» (за рахунок актуалізації поступово спадної ковзної шкали та ковзної шкали з порушеною поступовістю, середньо-підвищеного чи високого передтакту, поєднання двох спадних кінетичних тонів в одній інтоногрупі) впливають на зростання емоційного потенціалу його окремих фабульних елементів, наприклад:

A \similar \gift § was \granted to Aga\medes and Trophonius, | \sons of Er\ginus. || (№84);

-At \midnight § they \lured \Zagreus a\way || (№30).

Це пов'язано, з одного боку, з уникненням монотонності звучання тексту, та, з іншого – із залученням слухача до описуваного розгортання подій, приверненням його уваги до появи нових дійових осіб, виділенням окремих ситуативних елементів чи вчинків персонажів, що ведуть або до вирішення проблеми, або до зміни обставин і виникнення нової проблеми.

Структурний компонент «розвиток подій» завершується фабульним елементом, у якому подано результат вирішення проблеми, тому він характеризується деяким пониженням і емоційного, і прагматичного потенціалів, що на просодичному рівні відображається в оформленні цього фабульного елемента констатуюче-узагальнюючою інтонаційною моделлю, наприклад:

\First, \Orion; | \next, \Cephalus; | \then \Cleitus, § a \grandson of Me\lampus; | \though she was \married to \Astraeus, | who \came of \Titan \stock, § and to \whom she \bore ↑not *only the \North, § \West, § and \South \Winds, § but \also § \Phosphorus § and, \some \say, § \all the *other \stars of \Heaven. || (№40).

Аудитивна оцінка рівня емоційного і прагматичного потенціалів структурного компонента «розвиток подій» дозволяє кваліфікувати їх як підвищені, що пов'язано, з одного боку, з появою в деяких текстах діалогічних реплік, які передають певну емоційну реакцію персонажа на описувані події і його прагнення змінити стан речей, та, з іншого – з відображенням у монологічній частині тексту емоційних станів і переживань героїв, що на просодичному рівні позначається актуалізацією емоційних інтонаційних моделей. Так, у прикладі Yet he \shook her \off \roughly, | and \ran a\way. || 'I will \die before you \ever \lie with \me!' he *cried. || (№85), де високий рівень емоційного і прагматичного потенціалів, який передає обурення самозакоханого і зверхнього персонажа, транслюється актуалізацією висхідного руху тону в передтермінальних частинах висловлень, хвилеподібним рухом тону, який слугує виділенню кожного їхнього слова,

широким тональним інтервалом між передтермінальною і ядерною частинами та високим розділеним спадно-висхідним тоном у діалогічній репліці, що й слугує одночасній передачі і відчуття обурення мовця, і його дорікання щодо дій співрозмовника. Свідченням вираження негативних емоцій може слугувати також нетипова для актуалізації тексту міфу збільшена швидкість руху ядерного тону (у даному випадку на словах *'die* та *'lie with me*).

Подібну просодичну організацію має і наступний фабульний фрагмент розвитку подій, на надсегментному рівні якого переважає хвилеподібний рух тону, за рахунок якого кожне наголошене слово набуває значущої ролі для подальшого сприйняття інформації:

'Zeus, | who 'weighs the 'lives of /men § and in'forms the 'Fates of his de'cisions § →can, § it is →said, § 'change his \mind § and inter \vene to \save whom he \pleases, | when the \thread of /life, | 'spun on 'Clotho's \spindle, | and 'measured by the ↑rod of La'chesis, | is a'bout to be \snipped § by \Atropos's \shears. || (№10).

У даному випадку семантично найвагоміші лексичні одиниці фрагмента оформлюються спадним тоном, що складається або з висхідно-спадного руху (*'Zeus, \shears*) або висхідного тону на ядерному складоносії та низького тонального рівня наступного ненаголошеного складу чи їхньої спадної послідовності (*de'cisions, \pleases*). Таким чином, саме окреслена емоційна конфігурація спадного тону слугує актуалізатором смислових центрів структурного компонента «розвиток подій», який характеризується емоційними реалізаціями компонентів інтонації при підвищених рівнях емоційного і прагматичного потенціалів.

У структурному компоненті «кульмінація», у якому представлено загострення зображуваної в розвитку подій проблеми та в межах якого актуалізується найвищий рівень емоційного і прагматичного потенціалів міфу, також зареєстровано варіативність показників компонентів інтонації. Реалізація цього структурного компонента відбувається в розширеній і широкій зонах тонального діапазону в поєднанні зі сповільненням темпу у фінальних інтоногрупах, які на тлі емоційно-забарвленого звучання попередніх синтагм та у сполученні зі спадним термінальним тоном, що має малу швидкість його руху та висхідно-спадну конфігурацію і екстранизський рівень завершення, характеризуються як такі, що дають слухачеві можливість усвідомити попередні дії героя та їхній результат. Прикладом кульмінації можуть слугувати наведені нижче фрагменти:

'Echo, § al'though she had 'not for'given Nar'cissus, § 'grieved \with him; | she sympa \thetically →echoed § 'Alas! | 'Alas!' § as he 'plunged a \dagger § in his \breast, | and 'also the →final § 'ah, •youth, § be'loved in \vain, § -farewell!' as he expired. || (№85);

When Zeus robbed her of Ganymedes & she begged him to grant Tithonus immortality, and to this he assented. || (№40).

Разом з тим, під час аналізу було з'ясовано, що, оскільки тексти міфів, які, на відміну від казок, не містять опозиції між добром і злом, а радше відображають абстрактно-метафоричні уявлення людини про богів, явища природи, навколишнє середовище тощо, то вони у більшості випадків характеризуються наявністю імпліцитної кульмінації. Імпліцитність кульмінації, тобто її відсутність як структурного елемента тексту, декодується завдяки просодичним засобам, що й допомагають створити відчуття напруги в розвитку подій, за яким слідує розв'язка, наприклад:

—As a girl & she killed her playmate, & Pallas, & by accident, while they were engaged in friendly combat & with spear and shield ▼ →and, & in token of grief, set Pallas's name & before her own || (№8).

Цей уривок тексту міфу містить завершальний фабульний елемент «зав'язки», що пояснює причини виникнення проблеми, та останній фабульний елемент «розвитку подій», в якому подано результат вирішення цієї проблеми, за яким зразу ж слідує «розв'язка». Незважаючи на відсутність у міфі кульмінації як окремого структурного компонента, реципієнт декодує її на підставі усвідомлення трагізму вчинків героїв твору, позначеного відповідними просодичними засобами. Так, в обох фрагментах дається проста констатація факту, оформлена нейтральними показниками компонентів інтонації. Разом з тим, хоча в аналізованих фрагментах відсутні акцентні зміни в актуалізації тональних, динамічних і темпоральних показників, у них має місце зростання і емоційного, і прагматичного потенціалів, що на просодичному рівні досягається взаємодією таких засобів: (1) поділ фабульних фрагментів на короткі інтоногрупи та, відповідно, поява значної кількості коротких пауз, які привертають увагу до наступного за ними слова (напр., ...Pallas, & by accident...; →and, & in token of grief...); (2) функціонування ненаголошених слів у складі ритмогрупи у якості проклітиків, що забезпечує інтенсифікацію лексичної одиниці, до якої вони приєднуються; (3) наявність спадних тонів у нефінальних інтоногрупах, тональних інтервалів на стиках і інтоногруп, і ритмогруп та поєднання декількох спадних тонів різних рівнів у межах однієї інтоногрупи, що створює відчуття нагнітання емоційної напруги розповіді. Викладене можна проілюструвати на прикладі інтоногрупи *with spear and shield*, де ненаголошений сполучник *and*, приєднуючись до наступного слова, функціонує як проклітик, за рахунок чого з'являється негативний середній тональний інтервал на стику суміжних ритмогруп (між *spear* та *and*), що створює враження актуалізації на слові *spear* спадного руху тону. За рахунок взаємодії окреслених компонентів інтонації, виділення набувають обидві лексичні одиниці синтагми, які здійснюють вплив і на свідоме, і на

позасвідоме слухача, що і дає поштовх відчувати співпереживання до персонажа, сприймаючи одночасно і кульмінаційну напругу в розвитку подій. Таким чином, імпліцитну кульмінацію можна кваліфікувати як сугестивний елемент міфу, що здійснює вплив на логічну й емоційну сфери свідомості реципієнта завдяки зростанню рівнів емоційного і прагматичного потенціалів суміжних з нею фабульних елементів.

Структурний компонент «розв'язка», у якому безпосередньо формулюється пізнавальний висновок міфу та/або коментар чи пояснення наслідків попереднього розгортання його сюжету, характеризується оформленням інтонаційними параметрами, що реалізуються, здебільшого, відповідно до норми нейтрального мовлення, наприклад:

Coming to Greece § by way of Crete, § she lived first § in the city of Athenae § by the Boeotian River Triton || (№8);

This is recommended § for affections of the ear § (though apt to give headaches), | and as a vulnerable, § and for the cure of frost-bite || (№85).

Як бачимо, актуалізації «розв'язки» притаманний хвилеподібний рух тону, правильний простий ритм, поділ на короткі синтагми, що складаються у переважній більшості з двох ритмогруп, деякі з яких мають однаковий інтонаційний рисунок, відсутність різких тональних перепадів, реалізація темпу й гучності у помірній зоні, найменша, порівняно з іншими структурними компонентами, кількість спеціальних підйомів, уживаних, як правило, на словах-інтенсифікаторах (числівники, підсилювальні прислівники і прикметники), на яких підйом є семантично детермінованим.

Разом з тим, аналізований структурний компонент оцінювався аудитором як такий, що має середній рівень емоційного потенціалу, оскільки в ньому досить експресивно виражені семантичні центри і ключові елементи. Проілюструємо це прикладами актуалізації коментарю розв'язки:

His bones were collected § and buried at Delphi, | and Zeus struck the ↑Titans dead § with thunderbolts || (№30);

Phanes created earth, § sky, | sun, and moon, | but the triple-goddess § ruled the universe, | until her sceptre passed § to Uranus || (№2);

At Delphi | only two Fates § are worshipped, § those of Birth and Death; | and at Athens § Aphrodite Urania § is called the eldest of the three || (№10).

З прикладів видно, що підвищення емоційного потенціалу розв'язки досягається реалізацією в її межах складних мелодійних контурів переважно за рахунок спеціального підйому (напр., ...*struck the ↑Titans dead*...) та відмінних за напрямком руху рівнем і конфігурацією термінальних тонів (напр., *At Delphi...*; *only two...*; ...*is called the eldest of the three*...; ...*until her sceptre passed*...), які й сигналізують про локалізацію семантично найвагоміших елементів інтоногруп. Цікавою особливістю просодичної

організації розв'язки є й те, що додаткового виділення отримують слова, оформленні термінальним тоном у складі усіченої шкали, напр., ...¹*ruled the universe*..., де слово ¹*ruled* втрачає в частоті й інтенсивності, щоб надати таким чином підсилення наступному слову. Окреслена взаємодія просодичних засобів набуває ролі смислових актуалізаторів розв'язки, які допомагають слухачеві усвідомити пізнавально-світоглядне функціональне призначення кожного тексту міфу.

Дослідження дозволило також установити, що спільним у просодичному оформленні всіх структурних компонентів текстів міфів є те, що коли вони починаються з підмета, лексичні одиниці, які функціонують у цій синтаксичній ролі, завжди формують інтоногрупу (незалежно від того, чи це простий підмет, чи група підмета) та отримують окреме виділення короткою паузою, а також спадним або висхідно-спадним термінальним тоном, наприклад: *A* ¹*similar* ¹*gift*... (№84); *Stymphalian* ¹*birds*... (№128); ¹*Heracles's* ¹*Sixth* ¹*Labour*... (№128); *Zeus*... (№30); *the* ¹*goddess* *Athena*... (№8); *Zues* and *Hera*... (№13) тощо.

При цьому з'ясовано, що, як правило, на початку структурних компонентів «розвиток подій» і «кульмінація» підмет позначається спадно-висхідним термінальним тоном, функцією якого є введення або дій з вирішення проблеми, або зміни обставин у розвитку подій, або загострення проблеми, наприклад:

A ¹*similar* ¹*gift* § *was* ¹*granted* to *Aga* ¹*medes* and *Trophonius*, | ¹*sons* of *Erginus*. || (№84, уведення зміни обставин);

Eu ¹*rynome* and *Ophion* § *made* their ¹*home* § *upon* ¹*Mount* ¹*Olympus*, | *where* *he* ¹*vexed* her § *by* ¹*claiming* to be the ¹*author* of the ¹*Universe*. || (№1, початок кульмінаційного структурного компонента).

У свою чергу, підмет, з якого починаються «зав'язка» та «розв'язка», маркується спадним тоном різного тонального рівня однакової конфігурації, (висхідний рух тону на ядерному складоносієві і спадний на ненаголошеному складі або висхідно-спадний рух тону, якщо слово є односкладовим), яка традиційно вважається емоційною, наприклад:

Nar ¹*cissus* § *was* a ¹*Thespian*, | *the* ¹*son* of the ¹*blue* ¹*Nymph* § *Leiriope*, |... (№85, початок зав'язки);

Tro ¹*phonius*, § *was* ¹*later* a ¹*warded* § of his ¹*own* o ¹*racular* shrine at *Leba* ¹*dea* § *in Boeotian* || (№84, початок розв'язки).

Актуалізація саме емоційної форми спадного тону є цілком закономірною, оскільки слугує акцентному представленню персоніфікованого міфічного персонажа на самому початку структурного компонента, що допомагає слухачеві зосередитися на ньому як на ключовій фігурі наступного розвитку подій, коли йдеться про «зав'язку», або в

раціональному осягненні їхніх наслідків чи коментарів, у випадку, коли розглядуваний підмет актуалізується в «розв'язці».

Іншою специфічною ознакою озвучених текстів міфів слугує виділення в них елементів складних прикметників двома повними наголосами. Ця тенденція є більш характерною для складних прикметників, які в структурі речення стають частиною складного іменного присудка, проте реєструвалися й випадки такої актуалізації складних прикметників в атрибутивній позиції, наприклад:

¹Eros was ↑double-sexed § and ¹golden-winged... (№2);

¹Heracles's ¹Sixth Labour | was to re¹move the ↑countless ¹brazen-beaked, § ¹brazen-clawed, | ¹brazen-winged, | ¹man-eating birds § ... (№128).

Зазначимо тут, що в емоційно-нейтральному мовленні зазвичай лише один елемент складного прикметника набуває виділення повним наголосом (перший – у функції означення та другий – у предикативній синтаксичній функції). На думку аудиторів, така просодична актуалізація складних прикметників виконує роль засобу привернення уваги слухача до тих неординарних характеристик персонажів, на основі яких і формуються причини проблеми чи виникають нові обставини у ході розвитку подій міфу.

Аналіз досліджуваних текстів також дозволяє зробити узагальнення, що типовою ознакою міфів є наявність у них значної кількості уточнень (вставні конструкції, обставини місця й часу і т. ін.), які отримують виділення паузою, тобто формують окрему інтоногрупу, незалежно від їхнього розташування в структурі речення. Наголосимо при цьому, що для нейтрального мовлення характерним є виділення уточнень лише в їхній ініціальній позиції. З'ясовано, що так звані уточнюючі синтагми, які деталізують чи пояснюють інформацію, наведену в попередніх інтоногрупах, з'являються, переважно, в структурних компонентах «зав'язка» і «розвиток подій», наприклад:

¹Night, § who ¹named him ¹Ericepaius §... (№2);

...to Ameinius, | his most in¹sistent suitor...| (№85);

...for per¹petual youth, § a ¹gift ¹won by Se¹lene §... (№40);

...¹sent by ¹Zeus, § which ¹ferried ¹Europe a¹cross to ¹Crete... (№129).

Як видно з прикладів, інтонаційні моделі уточнюючих синтагм дублюють просодичне оформлення інтоногруп, що їм передують, проте актуалізуються з вужчим тональним діапазоном, на нижчому тональному рівні з дещо нижчою інтенсивністю, сприяючи таким чином сприйняттю наведеної в них інформації як додаткової чи другорядної.

Крім того, усна актуалізація структурних компонентів міфів «розвиток подій» та «розв'язка» вирізняється, частішим, порівняно з текстами казок, уживанням спадно-висхідних кінетичних тонів, наприклад: *...her ¹sceptre passed... (№2); ...when the ¹thread of ¹life...; ...but ¹partheno¹genous ¹daughters...*

(№10); *which redounded to Heracles's glory...* (№129); *...being wiser than Atlas...* (№39); *But the Orphics say...* (№2) і т. ін. Аналіз специфіки функціонування спадно-висхідного тону в міфах дозволяє зробити висновок, що цей тон, особливо розділений, який уживається в розповідній частині тексту, втрачає свої імплікації та слугує засобом підкреслення наступного слова й уникнення монотонності звучання, на відміну від діалогічних реплік, у яких він реалізує підтекстові значення.

Проведений аудитивний аналіз показує, що просодична актуалізація структурних компонентів міфу цілком пов'язана з його духовно-ідеологічним прагматичним спрямуванням та пізнавально-світоглядним функціональним призначенням. З огляду на це, а також через те, що текст міфів актуалізується, переважно, в монологічній формі, у них, на відміну від казок, більше середніх за тривалістю пауз, які, взаємодіючи з іншими просодичними засобами, допомагають слухачеві усвідомити та однозначно декодувати концептуально-змістове насичення викладеного.

До інваріантних ознак просодичного оформлення структурних компонентів тексту міфу доцільно віднести їхній поділ на короткі інтоногрупи, наповненість ритмогруп одним або двома складами, актуалізацію у межах більших інтоногруп або ступінчастої шкали з порушеною поступовістю, або ковзної шкали, чергування мелодійних контурів. Зазначимо також, що, хоча поступово спадна ступінчаста шкала кваліфікувалася як нетипова для міфів, її поява в тексті у поєднанні з високим спадним тоном відігравала роль сугестивного засобу закріплення певної інформації в когнітивному досвіді слухача. Щодо просодичного оформлення стиків між структурними компонентами міфу, то початок кожного з них маркується довгою паузою, високим рівнем першого наголошеного складу, розширеним тональним діапазоном ініціальної інтоногрупи та підвищеною інтенсивністю її вимовляння.

Отримані результати свідчать, що цілеспрямована взаємодія засобів просодичної організації міфу сприяє формуванню в мисленні індивіда певної картини зображуваного в тексті сакрального чи буденного світів, реалізуючи таким чином його пізнавально-світоглядне функціональне призначення.

Література

1. Калита А.А. Фонетичні засоби актуалізації смислу англійського емоційного висловлювання : Монографія. – К. : Видавничий центр КДЛУ, 2001. – 351 с.
2. Тараненко Л. І. Актуалізація англійських прозових фольклорних текстів малої форми : Монографія / Лариса Тараненко. – К. : Кафедра, 2014. – 288 с.
3. Graves R. The Greek Myths / Robert Graves. – L. : Penguin Books, 1993. – 784 p.
4. Graves R. The Greek Myths / Robert Graves : [unabridged audiobook; narrated by Matt Bates]. – Publisher : Audible Studios, 2013, Length : 19 hrs and 55 mins.